

Inre marknadsakten - Meddelande om modernisering och effektivisering av EU:s inre marknad

Utrikesdepartementet

2011-05-18

Dokumentbeteckning

KOM (2011) 206

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Inre marknadsakten - Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden "Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt". Tidigare faktapromemoria i ärendet: 2010/11:FPM36

Sammanfattning

I syfte att öka tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden antog Europeiska kommissionen (kommissionen) den 13 april 2011 ett meddelande, *Inre marknadsakten – Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden "Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt"*. I meddelandet presenteras tolv åtgärder med tolv specifika nyckelåtgärder, i form av lagstiftningsförslag, som ska beslutas av EU:s institutioner före utgången av 2012. Förslagen baseras på kommissionens tidigare meddelande "På väg mot en inre marknadsakt", som presenterades i oktober 2010 med 50 åtgärdsförslag för att modernisera och effektivisera den inre marknaden. Förslagen har varit föremål för ett offentligt samråd med möjlighet för aktörer i samtliga medlemsstater att lämna synpunkter och kommentarer. Regeringen lämnade efter en remissrunda bland svenska myndigheter, organisationer och representanter för det civila samhället in ett samlat svar till kommissionen med de svenska prioriteringarna och Riksdagens näringsutskott presenterade ett utlåtande. Regeringen välkomnar kommissionens meddelande, som i allt väsentligt ligger i linje med de svenska prioriteringarna, med fokus på åtgärder som ökar konkurrenskraften, bidrar till en hållbar tillväxt och skapar

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen antog meddelandet om Inre marknadsakten den 13 april 2011. Tolv åtgärdsområden med tolv specifika nyckelåtgärder, i form av lagstiftningsförslag presenteras i syfte att öka tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden. De detaljerade lagstiftningsförslagen kommer att beredas och läggas fram under 2011, för att kunna beslutas av EU-institutionerna före utgången av 2012.

Kommissionens inre marknadsakt baseras bl.a. på en rapport av den tidigare kommissionären för den inre marknaden, professor Mario Monti som fått i uppdrag av Europeiska kommissionens ordförande Barroso att presentera idéer om hur EU:s inre marknad skulle kunna förbättras och fördjupas. Monti föreslog i sin rapport från maj 2010 att en strategi borde utformas med ett brett spektrum av åtgärder för att stärka och vidareutveckla den inre marknaden. Mot denna bakgrund presenterade kommissionen den 27 oktober ett första meddelande med 50 åtgärdsförslag, *"På väg mot en inre marknadsakt"*, som syftade till en stark hållbar tillväxt, ökat förtroende bland konsumenter och medborgare samt partnerskap, dialog och utvärdering för att förbättra den inre marknadens funktionssätt. De 50 åtgärdsförslagen var under fyra månader föremål för ett offentligt samråd då enskilda medlemsländer, organisationer och företrädare för det civila samhället kunde lämna synpunkter på förslagen. Dessa synpunkter har tillsammans med Europaparlamentets resolution av den 6 april 2011 och Konkurrenkrådets slutsatser från den 10 december 2010 lagt grunden för kommissionens slutliga meddelande om inre marknadsakten.

Inre marknadsakten utgör en central del av EU:s strategi för smart och hållbar tillväxt för alla - Europa 2020-strategin och dess flaggskeppsinitiativ.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens slutliga förslag till en inre marknadsakt innehåller tolv prioriterade åtgärdsområden med tolv nyckelåtgärder, i form av lagstiftningsförslag, som ska beslutas av EU-institutionerna senast 2012. Utöver nyckelåtgärderna aviseras under respektive område även andra åtgärder som kommissionen överväger.

De tolv åtgärdsområdena med tillhörande nyckelåtgärder är följande:

1. Tillgång till finansiering för små och medelstora företag

Nyckelåtgärd: Lagstiftning som gör det lättare för riskkapitalfonder som är etablerade i en medlemsstat att fritt investera i en annan medlemsstat utan några hinder eller ytterligare krav.

2. Den enskilda individens rörlighet

Nyckelåtgärd: Modernisering av lagstiftningen om erkännande av yrkeskvalifikationer.

3. Immateriella rättigheter

Nyckelåtgärd: Lagstiftning som inrättar ett enhetligt patentskydd och ett enhetligt tvistlösningssystem.

4. Konsumenterna – inre marknadens aktörer

Nyckelåtgärd: Lagstiftning om alternativ tvistlösning.

5. Tjänster

Nyckelåtgärd: Översyn av det europeiska standardiseringssystemet för utvidgning till tjänsteområdet och effektivare, mer dynamiska och bättre förankrade standardiseringsförfaranden.

6. Nätverken

Nyckelåtgärd: Lagstiftning om energi- och transportinfrastruktur för att fastställa och utveckla strategiska projekt av intresse för EU och garantera driftskompatibilitet och intermodalitet.

7. Den digitala inre marknaden

Nyckelåtgärd: Lagstiftning som säkerställer ömsesidigt erkännande av e-identifiering och e-autentisering inom hela EU och översyn av direktivet om elektroniska signaturer.

8. Socialt företagande

Nyckelåtgärd: Lagstiftning som inrättar en EU-ram för att främja utvecklingen av solidariska investeringsfonder.

9. Beskattning

Nyckelåtgärd: Översyn av energiskattedirektivet för att olika energikällor ska behandlas på likvärdigt sätt i syfte att bättre beakta varors energiinnehåll och deras koldioxidutsläpp.

10. Social sammanhållning

Nyckelåtgärd: Lagstiftning som syftar till att förbättra och stärka genomförandet, tillämpningen och den praktiska efterlevnaden av direktivet om utstationering av arbetstagare och lagstiftning som klarlägger utövandet

11. Regelverket för företag

Nyckelåtgärd: Förenkling av redovisningsdirektiven vad gäller finansiell rapportering och lättnader i den administrativa bördan, framför allt för små och medelstora företag.

12. Offentlig upphandling

Nyckelåtgärd: Omarbetning och uppdatering av lagstiftningen för offentlig upphandling.

Som komplement till de konkreta lagstiftningsförslagen presenteras även fyra förutsättningar för att de föreslagna åtgärderna ska kunna utvecklas och genomföras på ett effektivt sätt, genom en tydligare styrning av den inre marknaden:

- Förbättrad dialog med det civila samhället
- Nära partnerskap med olika aktörer
- Effektiv information till allmänheten och företagen
- Bättre kontroll av tillämpningen av inre marknadsbestämmelserna.

Den förbättrade kontrollen föreslås bl.a. ske med jämförelsetabeller, skärpta mål för att begränsa införlivandeunderskottet och underskottet vad gäller förenligheten med nationell lagstiftning och effektivare överträdelseförfaranden.

Meddelandet framhåller även vikten av att EU:s interna och externa politik är samstämmig och komplementär. Detta gäller bl.a. antagandet av internationella standarder, vid förhandlingar om handelsavtal, med särskilt fokus på EU:s kandidatländer, grannländer och EU:s strategiska partner.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Först när de specifika lagstiftningsförslagen presenterats i detalj är det möjligt att redogöra för förslagets slutliga effekter.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

De budgetära konsekvenserna av förslagen kommer att kunna bedömas först när detaljerna i de olika lagstiftningsförslagen presenterats.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen fäster mycket stor vikt vid en väl fungerande inre marknad, baserad på fri rörlighet och öppenhet. Regeringen välkomnar därför att kommissionen presenterat det slutliga meddelandet om en inre marknadsakt för att öka tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden.

Meddelandet utgör en av hörnstenarna för att uppnå målsättningarna i Europa 2020-strategin och dess flaggskeppsinitiativ. Det är därför av stor vikt att åtgärdsförslagen i första hand prioriterar förslag som syftar till att stimulera en hållbar tillväxt och sysselsättning och stärka konkurrenskraften i Europa. De föreslagna åtgärdernas bidrag till en grön resurseffektiv ekonomi och samhällsekonomisk kostnadseffektivitet är också betydelsefullt. Dessa faktorer är tillsammans centrala för att underbygga medborgarnas förtroende för den inre marknaden. För regeringen är det också mycket viktigt att värna en öppen handelspolitik gentemot tredje land och att motarbeta förslag som leder till ökad protektionism.

Regeringen välkomnar att flertalet av de förslag och prioriteringar som drivits från svensk sida även omfattas av kommissionens meddelande. Till dessa hör bl.a. ett enhetligt patentskydd och ett enhetligt system för tvistlösning, en reformering av systemet för yrkeskvalifikationer, utvecklingen av en digital inre marknad, översynen av energiskattedirektivet och regelförenkling.

Det är positivt att kommissionen föreslår en utvidgning av standardiseringssystemet till tjänsteområdet, men de grundläggande kraven om genomförande och tillämpning av tjänstedirektivet kunde ha lyfts fram än tydligare. Regeringen anser att förslaget på konsumentområdet att skapa alternativa tvistlösningssystemer är lovligt, även om fullharmoniserade regler om konsumenträttigheter också är en prioritet från svensk sida.

Förslaget som underlättar för små och medelstora företag att få tillgång till riskkapital är positivt, men underlättandet av den gränsöverskridande verksamheten för riskkapitalfonder får inte leda till att den nationella beskattningsrätten urholkas genom harmonisering av den direkta beskattningen. Identifieringen av strategiska energi- och transportinfrastrukturprojekt är viktig, men det bör betonas att marknaden bör fortsatt vara huvudansvarig för finansierings- och investeringsbeslut på

energiområdet. På transportområdet bör ett sammanhängande och effektivt transportsystem stå i centrum för insatserna med fokus på att minska befintliga hinder för transporter i EU.

2010/11:FPM112

Regeringen har prioriterat en modernisering av regelverket för offentlig upphandling för att bl.a. öka den gränsöverskridande upphandlingen. Det är därför välkommet att meddelandet innehåller denna typ av åtgärder. Vid förenklingen av regelverket bör de små och medelstora företagens deltagande stå i centrum. Regeringens ambition är att den offentliga upphandlingen också bör främja politiska målsättningar såsom innovation och miljöhänsyn och kan främja social utveckling, om upphandlingens art motiverar detta. Kommissionen bör utreda och ta fram en vägledning avseende när offentlig upphandling kan vara ett samhällsekonomiskt kostnadseffektivt styrmedel på miljöområdet och det sociala området. Det är mycket viktigt att regelverket inte öppnar för godtycke och diskriminerande förfaranden, t.ex. avseende krav på sociala hänsyn. Regeringen är fortsatt mycket kritisk till förslag som avser att minska tillträdet till den europeiska upphandlingsmarknaden för företag från tredje land.

Regeringen har en positiv inställning till nyckelförslagen på området social sammanhållning, avseende utstationeringsdirektivet och utövandet av etableringsfrihet, frihet att tillhandahålla tjänster med respekt för de grundläggande sociala rättigheterna. De vida befogenheter som medlemsstaterna har att tillhandahålla, verkställa och organisera tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på ett sätt som i största möjliga utsträckning tillgodoser nyttjarnas behov i enlighet med subsidiaritetsprincipen bör bevaras så långt möjligt. Regeringen välkomnar samtidigt en översyn för att säkerställa att statsstödsreglerna avseende statligt stöd avseende tjänster av allmänt ekonomiskt intresse på ett effektivt sätt bidrar till en god balans mellan intresset av en välfungerande marknad och effektiv konkurrens och andra politiska hänsyn och utgår från att kommissionen fortsätter att bereda frågan i enlighet med meddelandet KOM (2011) 146¹.

Det är för tidigt att ta ställning till förslaget om inrättandet av en EU-ram för att främja utvecklingen av solidariska investeringsfonder eftersom innebörden av förslaget är långt ifrån klargjord. Det är oklart i vilken utsträckning det kan bedömas bidra till de huvudsakliga målen för inre marknadsakten, dvs. att öka tillväxten och stärka konkurrenskraften.

^{1 1} Se faktrapomemoria 2010/11:FPM99.

För att förbättra styrningen och garantera EU-medborgarnas och företagens förtroende för den inre marknaden är det avgörande att gemensamt beslutade unionsakter och åtgärder får genomslag och tillämpas nationellt. Regeringen ställer sig därför positiv till kommissionens förslag om bl.a. bättre kontroll av genomförande och tillämpning av EU-lagstiftningen i medlemsländerna.

Regeringen anser att meddelandet i högre grad borde lyft fram betydelsen av EU:s ekonomiska relationer till tredje land och de möjligheter som globaliseringen erbjuder.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna är i allmänhet positiva till att kommissionen presenterat inre marknadsakten och välkomnar i synnerhet åtgärder som rör inrättandet av ett enhetligt patentsystem, den digitala inre marknaden samt ökad tillgång till finansiering och minskad regelbörda för små och medelstora företag. Samtidigt framhåller en majoritet av länder att de gärna sett ett starkare fokus på tillväxt- och konkurrenskraftsstärkande åtgärder, medan en mindre grupp av länder gärna sett att de sociala aspekterna betonats tydligare. Meningsskiljaktigheter finns i övrigt framför allt på skatteområdet. Flera länder pekar på vikten av att genomförandet av beslutad EU-lagstiftning genomförs nationellt, varvid genomförandet och tillämpningen av tjänstedirektivet lyfts fram särskilt. Det anses även betydelsefullt att Konkurrenskraftsrådet ges en viktig roll i uppföljningen och övervakningen av inre marknadsakten.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

I sin resolution av den 6 april 2011, som grundar sig på betänkandet av ledamöterna Sandra Kalniete, Cristian Silviu Busoi och Antonio Fernando Correia de Campos, presenterar Europaparlamentet sina prioriteringar för att i en anda av partnerskap och styrning utveckla inre marknaden så att den gynnar EU:s befolkning, företagen och tillväxten. Europaparlamentet ställde sig dessutom med bred majoritet bakom resolutionen *"Delivering a Single Market for Consumers and Citizens"* i maj 2010 om att åtgärder bör vidtas för att stärka och effektivisera den inre marknaden. Europaparlamentet har dock inte tagit ställning till kommissionens slutliga förslag till inre marknadsakt.

Rådet (Konkurrenskraftsrådet) bekräftade genom slutsatser av den 10 december 2010 att man ställer sig bakom de allmänna riktlinjerna i inre marknadsakten. vars syfte är att ge den inre marknaden en fast ekonomisk och social bas för att kunna skapa en verkligt konkurrenskraftig ekonomi. Vidare har rådet åtagit sig att ytterligare granska inre marknadsakten för att så snart som möjligt fastställa, i samarbete med Europaparlamentet och kommissionen, vilka prioriterade frågor som bör åtgärdas före utgången av 2012.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

I det remissförfarande som genomfördes i Sverige avseende kommissionens första meddelande ”På väg mot en inre marknadsakt” med dess 50 åtgärdsförslag gavs högsta prioritet till åtgärder som syftar till att förenkla regelverket för offentlig upphandling, utveckla standardiseringssystemen, se över reglerna avseende ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer, inrätta ett enhetligt patentskydd och utveckla den digitala inre marknaden. I kommissionens *offentliga samråd* deltog medlemsstaterna, icke-statliga organisationer, arbetsmarknadens parter både på nationell och EU-nivå, samt av lokala och regionala myndigheter, näringslivs- och branschorganisationer, fackföreningar, företag, konsumentorganisationer, tankesmedjor, universitet och ett stort antal enskilda personer. Från det civila samhället finns stora förväntningar avseende inre marknads möjligheter att främja tillväxten och sysselsättningen och dess sociala dimension.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Mot bakgrund av att lagstiftningsprocessen för de åtgärder som kommissionen presenterar kommer att avslutas tidigast under 2012 är det för närvarande för tidigt att ange rättsliga grunder och beslutsförfarande.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Mot bakgrund av att lagstiftningsprocessen för de åtgärder som kommissionen presenterar kommer att avslutas tidigast under 2012 är det för närvarande för tidigt att avgöra förhållande till/inverkan på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådsslutsatser väntas antas vid Konkurrenskraftsrådets möte den 30 maj 2011. Kommissionen kommer under 2011 att lägga fram de lagstiftningsförslag som aviserats i meddelandet för att dessa, efter godkännande av Europaparlamentet och Rådet, ska kunna fastställas före utgången av 2012. I slutet av 2012 kommer ytterligare åtgärder att presenteras i syfte att modernisera och effektivisera den inre marknaden som ett led i EU 2020-strategin.

4.2 Fackuttryck/termer

-